PROMEMORIA ÖVER REMISSVAREN

Dnr: VH/3261/00.02.00.01/2024

Promemoria över remissvaren: Utredning om behovet av att förnya företagens myndighetsrapportering

SAMMANFATTNING

Skatteförvaltningens beredningsprojekt har utarbetat en utredning om behovet av att förnya företagens myndighetsrapportering som en del av det fortsatta arbetet inom projektet Företagets digitala ekonomi. Utredningen var på offentlig remiss i början av 2026 och det gavs sammanlagt 35 utlåtanden från olika myndigheter, ministerier, intresseorganisationer och företag.

Utifrån remissvaren anses det att reformens mål, det vill säga minskning av behovet av att uträtta ärenden, effektivering av myndighetsrapporteringen, eliminering av dubbel rapportering samt effektivare användning av uppgifterna än i nuläget, i princip bör understödas. Det anses att tillgång till strukturerade och standardiserade ekonomiuppgifter gör det möjligt att öka automationen, förbättra uppgifternas kvalitet och göra myndighetsprocesserna smidigare.

Samtidigt lyfter utlåtandena fram förbehåll i anslutning till reformens genomförande, tidtabell och omfattning. Centrala utmaningar anses vara harmoniseringen av datainnehållet, ekonomiförvaltningens mångahanda system samt detaljerna i anslutning till anmälan. Flera remissinstanser betonar att reformen utan tillräcklig standardisering som även beaktar internationella utgångspunkter, iakttagande av principen om uppgiftsminimering samt lagstiftningsändringar inte nödvändigtvis lättar på den administrativa bördan utan kan till och med öka den.

Allmänt taget betonar utlåtandena stegvist framskridande, pilottestning och tillräckliga övergångstider. Dessutom konstateras att lagstiftningen ska färdigställas i god tid innan det tekniska genomförandet inleds, så att nödvändiga systemändringar kan genomföras på ett kontrollerat sätt.

Ur juridiskt perspektiv är reformens förenlighet med EU-regleringen, särskilt mervärdesskattedirektivet och ViDA-direktivet, central. Utlåtandena lyfter dessutom fram frågor som gäller värdepappersmarknadslagstiftningen, frågor i anslutning till bokföringens och beskattningens skillnader, dataskydd och informationssäkerhet samt säkerställandet av företagens rättsskydd. Utlåtandena lyfter också fram skillnaderna i IFRS- och FAS-rapporteringen samt de internationella koncernernas komplicerade rapporteringssystem.

Ur företagens synvinkel är det största orosmomentet förknippat med kostnaderna och en eventuell ökning av den administrativa bördan, i synnerhet i små och medelstora företag samt mikroföretag. Flera remissinstanser betonar behovet av en noggrannare konsekvensbedömning i det fortsatta arbetet, där både kostnaderna och fördelarna för olika aktörsgrupper beaktas. Dessutom lyfter utlåtandena fram utmaningar i internationella verksamhetsmiljöer där bokföringens och beskattningens strukturer samt rapporteringsstandarderna avviker från varandra. I utlåtandena önskar remissinstanserna att de branschspecifika särdragen i momsrapporteringen beaktas.

Man förhåller sig delvis positivt till de planerade dataflödena, men datainnehållets omfattning, detaljerna i anslutning till standardiseringen samt konsekvenserna för företagens rapporteringsskyldigheter väcker oro. Principen om uppgiftsminimering anses vara central och av företagen ska endast sådana uppgifter som är nödvändiga för de lagstadgade uppgifterna samlas in.

Utifrån remissvaren anser beredningsprojektet att reformens fortsatta beredning förutsätter särskilt följande åtgärder: precisering av datainnehållet och standarderna samt precisering av detaljerna i anslutning till det föreslagna anmälningssättet, fördjupning av konsekvensbedömningen (bl.a. konkretisering av fördelarna per kundsegment och precisering av kostnadskalkylerna), mer omfattande utredning av uppgiftsanvändarna och uppgifternas eventuella användningsändamål samt noggrannare planering av tidtabellen och fasindelningen. Dessutom är det viktigt att säkerställa att lösningen är kompatibel med regleringen på nationell nivå och EU-nivå samt att beakta olika aktörsgruppers beredskap.

Utredningsarbetet fortsätter under 2026–2027 i nära samarbete med intressentgrupperna. Målet är att bereda en preciserad helhet och nödvändiga lagstiftningsändringar som stöd för det politiska beslutsfattandet så att reformen kan genomföras på ett kontrollerat sätt och så att den medför nytta för olika aktörer.

INNEHÅLL

1 Inledning 4
2 Antalet utlåtanden och deras fördelning 4
3 Allmän bild av remissvaren 5
4 Centrala observationer om utlåtandena enligt tema 6
4.1 Genomförbarhet 6
4.2 Dataflöden 8
4.3 Konsekvenser 9
4.4 Fasindelning, beroenden och tidtabell 10
5 Bedömningar av beredningsprojektet och slutsatser 10
5.1 Anmälan 10
5.2 Genomförande av reformen och olika genomförandealternativ 11
5.3 Småföretagens beredskap för reformen 12
6 Ändringar och fortsatta utredningar som görs på basis av utlåtandena 12
6.1 Fortsatt arbete med reformens tidtabell och fasindelning 12
6.2 Precisering av detaljerna i anmälan 13
6.3 Mer omfattande granskning av uppgifternas användningsändamål 13
6.4 Bedömning av konsekvenserna 14

1 INLEDNING

Skatteförvaltningen har i början av 2025 fått i uppgift att utreda reformen av myndighetsrapporteringen som en del av det fortsatta arbetet inom projektet Företagets digitala ekonomi. Skatteförvaltningens VirTa-beredningsprojekt utarbetade en utredning om förnyandet av myndighetsrapporteringen om företagens ekonomiuppgifter. Beredningsprojektet ordnade en offentlig remissrunda om utredningen. Utlåtanden begärdes på utlåtande.fi under perioden 9.2–27.3.2026.

I utredningen föreslås en övergång från den nuvarande decentraliserade myndighetsrapporteringen till centraliserad dataförmedling. Den förnyade rapporteringen skulle gälla bokföringsskyldiga och de anteckningsskyldiga som finns i registret över momsskyldiga. Den förnyade rapporteringen skulle gälla även myndigheterna som använder uppgifterna.

Syftet med remissrundan var att kartlägga intressentgruppernas synpunkter på de förslag som presenterades i utredningen. Dessutom var målet att få information om vad intressentgrupperna anser om lösningens genomförbarhet och användningen av uppgifter. I utlåtandet ombads man fästa särskild uppmärksamhet vid fördelarna för företagen och de kostnader som uppstår för dem.

Remissrundan var öppen för alla. En separat begäran om utlåtande skickades till de myndigheter, ministerier och intresseorganisationer med anknytning till reformen som identifierats i utredningsarbetet.

Utlåtandena stöder det fortsatta beredningsarbetet. Med hjälp av utlåtandena fortsätter beredningsprojektet att utreda behovet av lagstiftningsändringar samt att definiera och precisera detaljerna i reformen.

Syftet med denna promemoria över remissvaren är att sammanställa de observationer som erhållits under remissrundan samt informera intressentgrupperna om vilka åtgärder som har vidtagits utifrån utlåtandena. Målet är att stödja statsrådets prövning av genomförandet av reformen av myndighetsrapporteringen om ekonomiuppgifter.

2 ANTALET UTLÅTANDEN OCH DERAS FÖRDELNING

Utlåtanden gavs av sammanlagt 35 instanser: 4 ministerier, 9 ämbetsverk eller inrättningar, 17 intresseorganisationer, 4 företag samt 1 pensionsanstalt. I tabellen nedan finns en förteckning över remissinstanserna samt uppgifter om remissinstansens typ av intressentgrupp.

Organisation	Typ av intressentgrupp
Ajantieto Oy	Företag
Finlands näringsliv rf	Intresseorganisation
Erikoiskaupan liitto ry (ETU)	Intresseorganisation
Fennoa Oy	Företag
Finans Finland rf	Intresseorganisation
Innovationsfinansieringsverket Business Finland	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Folkpensionsanstalten (FPA)	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Finsk Handel rf	Intresseorganisation
Centralhandelskammaren	Intresseorganisation
Kirjurituote Oy	Företag
Migrationsverket	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA)	Annat
Mikro- ja yksinyrittäjät ry (MYRY)	Intresseorganisation

Organisation	Typ av intressentgrupp
Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK)	Intresseorganisation
Arbetsgivarna för servicebranscherna rf (PALTA)	Intresseorganisation
Patent- och registerstyrelsen	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Centrallaget för Handelslagen i Finland SOK	Företag
Social- och hälsovårdsministeriet	Ministerium
Finlands Kommunförbund rf, Enheten för livskraft och ekonomi	Intresseorganisation
Suomen Taksiliitto ry	Intresseorganisation
Ekonomiadministrationsförbundet i Finland rf (TAL)	Intresseorganisation
Finlands Revisorer rf	Intresseorganisation
Företagarna i Finland rf	Intresseorganisation
Teknologiateollisuus ry	Intresseorganisation
Statistikcentralen	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Tullen	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Arbets- och näringsministeriet	Ministerium
Arbetspensionsförsäkrarna rf (TELA)	Intresseorganisation
Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf (TYJ)	Intresseorganisation
Utsökningsväsendet, riksfogdens kansli, utvecklings- och styrningsenheten	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Statskontoret	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Statsrådets kansli, Ekonomienheten	Ministerium
Finansministeriet	Ministerium
Skatteförvaltningen, Inkomstregisterenheten	Statligt ämbetsverk/Statlig institution
Skattebetalarnas Centralförbund rf	Intresseorganisation

3 ALLMÄN BILD AV REMISSVAREN

Ministerierna förhåller sig i grunden positivt till reformens mål. De ser centraliserad dataförmedling som ett strategiskt motiverat sätt att effektivera myndighetsrapporteringen, öka automationen och främja övergången till strukturerade, standardiserade och samanvända ekonomiuppgifter samt på lång sikt som ett sätt att lätta på den administrativa bördan. Samtidigt betonar ministerierna att det är fråga om en mycket omfattande och komplicerad reform där bedömningen av fördelarna och kostnaderna fortfarande är bristfällig och där fördelarna i detta skede verkar koncentreras särskilt till myndigheterna, medan konsekvenserna för företagen fortfarande är osäkra. I den fortsatta beredningen anser de att det är viktigt med stegvisa framsteg, noggrann definition av datainnehåll och standarder, säkerställande av informationssäkerheten och dataskyddet samt interoperabilitet mellan olika system och samordning med andra nationella och EU-projekt (såsom VAT in the Digital Age, ViDA). Dessutom betonas att reformen inte får medföra dubbla rapporteringsskyldigheter, att olika användares och framtida användares behov ska beaktas i stor utsträckning och att företagen ska ges tillräckligt med tid för att anpassa sig till förändringarna. I det fortsatta arbetet ska man också bedöma det centraliserade dataförmedlingssystemets inverkan på informationsutbytet mellan myndigheter och andra organisationer som sköter offentliga uppgifter samt i större utsträckning också utreda användningsändamålen för uppgiftsanvändningen inom den privata sektorn.

Myndigheterna förhåller sig i huvudsak positivt till reformen. De ser centraliserad dataförmedling som ett sätt att effektivera myndighetsverksamheten, förbättra uppgifternas kvalitet och aktualitet samt öka automationen, vilket skulle minska det manuella arbetet och antalet separata begäranden om uppgifter. Myndigheterna bedömer att reformen särskilt stöder beslutsfattandet, övervakningen och serviceprocessernas smidighet i olika myndighetsuppgifter. I utlåtandena betonas samtidigt behovet av fortsatt beredning för att precisera datainnehållet, säkerställa standardiseringen och interoperabiliteten samt för skalning av lösningen för olika användningsändamål. I myndighetsutlåtandena lyfter man dessutom fram frågor som gäller dataskydd, informationssäkerhet och kostnader samt behovet av stegvist genomförande, tillräckliga övergångstider och tydlig myndighetsstyrning för att reformen ska kunna genomföras på ett kontrollerat sätt och utan nya överlappande skyldigheter.

Intresseorganisationerna förhåller sig i delvis positivt till reformens mål, såsom lättandet av den administrativa bördan, digitaliseringen och principen om ett enda serviceställe. De anser dock att beredningen av reformen fortfarande är halvfärdig. Intresseorganisationerna uttrycker i sina utlåtanden sin oro över de ökade kostnaderna och den ökade administrativa bördan för företagen samt osäkerheten kring fördelarna. Konsekvenserna för små och medelstora företag, mikroföretag och internationella koncerner har enligt utlåtandena ännu inte bedömts tillräckligt. Dessutom lyfter intresseorganisationerna fram utmaningar i anslutning till informationssäkerhet, dataskydd, samordning av lagstiftning, teknisk genomförbarhet och särdrag i branschspecifika anmälningar. Flera intresseorganisationer förutsätter en noggrannare konsekvensbedömning, en tydlig avgränsning av datainnehållet, fasindelning, bedömning av genomförandealternativen och frivillighet i framskridandet samt bättre utnyttjande och samordning av nuvarande lösningar och EU-projekt.

Företagens åsikter om reformen är tudelade. En del aktörer förhåller sig positivt till målen för den centraliserade dataförmedlingen, såsom standardisering av uppgifterna, ökad automation och effektivering av rapporteringen. Om reformen genomförs på rätt sätt blir det administrativa arbetet lättare, möjligheten till mer aktuella uppgifter förbättras och uppgifternas kvalitet förbättras. Ändringen möjliggör en bättre automatisering av företagens anmälningsskyldigheter, eftersom uppgifterna är av högre kvalitet och mer strukturerade än i nuläget. Å andra sidan lyfter företagens utlåtanden särskilt fram samtidiga förändringar i verksamhetsmiljön samt behovet av fasindelning och tillräckliga övergångstider. Den största oron gäller kostnaderna och den administrativa bördan. Företagens olika datasystem och kontoplaner kan komplicera genomförandet av reformen. Dessutom betonas en tydlig definition av uppgiftsbehoven och förutsägbarheten i genomförandet.

4 CENTRALA OBSERVATIONER OM UTLÅTANDENA ENLIGT TEMA

4.1 Genomförbarhet

I utlåtandena förhåller man sig i huvudsak positivt till reformens allmänna mål, såsom att lätta på den administrativa bördan och främja digitaliseringen, men det finns förbehåll och kritiska synpunkter i fråga om förutsättningarna för att genomföra reformen och dess konsekvenser.

Principen om ett enda serviceställe och engångsprincipen anses vara värda att understöda, men vid genomförandet av dem måste man säkerställa att företagens administrativa börda inte ökar och att insamlingen av uppgifter inte utvidgas i onödan. I utlåtandena framförs ett behov av att stärka ett företagsorienterat tillvägagångssätt för att dubbel rapportering ska minska utan en oskälig kostnadsbörda. För att målen ska uppnås krävs ett omfattande myndighetssamarbete och att alla centrala uppgiftsanvändare förbinder sig till systemet. Om detta inte förverkligas finns det en risk för att rapporteringsskyldigheterna de facto inte minskar, utan att företagen även i fortsättningen måste lämna uppgifter till flera olika myndigheter.

Ur ett juridiskt perspektiv betonar utlåtandena behovet av att säkerställa att förslaget är förenligt med EU:s mervärdesskattedirektiv och annan reglering. I synnerhet i fråga om börsbolag framförs konflikter med värdepappersmarknadslagstiftningen och insiderregleringen.

I utlåtandena lyfts frågor som gäller dataskydd, informationssäkerhet och informationshantering fram som centrala förutsättningar för genomförandet av det centraliserade dataförmedlingssystemet. Den föreslagna modellen grundar sig på en omfattande centralisering av ekonomiuppgifter som innehåller betydande konfidentiellt material, såsom affärshemligheter, uppgifter om företagens strategiska och operativa lösningar samt personuppgifter. De tekniska lösningar som används i systemet förutsätts vara högklassiga och grunda sig på tydliga, enhetliga och lagstiftningsbaserade principer. Samtidigt betonas att grunderna för behandlingen av uppgifter, användarrättigheterna, ansvaren och tillsynsmekanismerna ska definieras exakt och täcka uppgifternas hela livscykel. I utlåtandena framförs också synpunkter på företagens rättsskydd. Företagen bör garanteras tillräcklig insyn i sina egna uppgifter, inklusive uppgifter om vilka myndigheter som använder uppgifterna, för vilka ändamål och på vilken rättslig grund.

I en del av intresseorganisationernas utlåtanden lyfter man också fram behovet av att i större utsträckning bedöma behovet av att ändra bokförings-, revisions- och skattelagstiftningen. Enligt utlåtandena beaktar den föreslagna modellen ännu inte i tillräcklig utsträckning konsekvenserna av strukturella skillnader i bokföringen och beskattningen samt den internationella rapporteringsmiljön. Dessutom framförs att bokförings- och skatteregleringen grundar sig på separata normer som delvis tjänar olika mål, och därför kan beskattningsuppgifter inte på ett tillförlitligt sätt skapas direkt ur bokföringen utan ändringar i lagstiftningen. Det förväntas att skatteställningstaganden kommer att finnas kvar även i fortsättningen och en del av remissinstanserna framför att automatiseringen av ställningstagandena inte kan lösas med tekniska medel. I intresseorganisationernas utlåtanden lyfter man också fram skillnaderna i IFRS- och FAS-rapporteringen samt internationella koncerners komplicerade rapporteringssystem samt företags olika möjligheter och i synnerhet olika praktiska resurser för att genomföra systemändringar eller införa nya system.

En del intresseorganisationer framför att den utredning som varit på remiss ännu inte innehåller en tillräckligt omfattande analys av den tekniska genomförbarheten, kostnaderna och riskerna, särskilt ur företagens synvinkel. Intresseorganisationerna lyfter också fram att digitaliseringen inte borde främjas med hjälp av förpliktande reglering utan tillräckliga och tillförlitliga bevis på konkreta fördelar för företagen. Däremot föreslås i en del av utlåtandena framskridande som grundar sig på frivillighet samt utveckling av befintliga lösningar för informationsutbyte innan ett nytt system byggs upp.

I utlåtandena önskar remissinstanserna att de branschspecifika särdragen beaktas. Utmaningar identifieras till exempel i skapandet av momsrapporteringen, där riktandet av uppgifter från bokföringskontona till rapporteringsstrukturerna samt lösningar i anslutning till detta kan försämra uppgifternas riktighet och vara tekniskt komplicerade att genomföra. Olika situationer i anslutning till mervärdesbeskattningen, såsom fördelningen av skattepliktig och skattefri verksamhet, omvänd skattskyldighet samt kostnader som inte är avdragbara, försvårar ett enhetligt genomförande av rapporteringen. Dessutom gör momsgruppernas strukturer och finansbranschens särdrag, såsom flera parallella system och branschspecifika processer, det svårare att genomföra systemet. I utlåtandena ombeds man också beakta att de minsta aktörerna inte har tillgång till omfattande digitala system och att de inte heller realistiskt sett har resurser att införa sådana.

I en del av utlåtandena fäster man också uppmärksamhet vid hur rapporteringsmodellen påverkar strukturerna i företagens ekonomiförvaltning, såsom kontoplanerna. Den föreslagna standardkontoplanen och standardiseringen kan kräva konverteringslösningar och användning av parallella klassificeringssystem av vissa företag. Detta kan särskilt gälla stora företag. Det ökar kostnaderna och försämrar möjligheterna till automation. Historiska mervärdesskattesatser och retroaktiva justeringar bör också beaktas i beredningen.

I utlåtandena framfördes olika synpunkter om uppgifternas realtidsanpassning. Börsbolag omfattas av begränsningar i värdepappersmarknadslagen som begränsar möjligheten att rapportera opublicerade, väsentliga ekonomiuppgifter som skulle betraktas som insiderinformation. I en del av utlåtandena har förslaget tolkats så att det skulle vara fråga om transaktionsspecifika bokföringsuppgifter, vilket skulle innebära betydande ändringar i ekonomiförvaltningens system och processer samt en ökning av den administrativa bördan.

Dessutom skulle detta delvis strida mot sådana processer för ekonomiförvaltning där uppgifterna preciseras först i bokslutsskedet.

I utlåtandena ombads man också beakta att kravet på uppgifternas realtidsanpassning kan leda till ett behov av att korrigera uppgifterna, eftersom man i synnerhet i fråga om uppgifter på fakturanivå inte nödvändigtvis ännu i rapporteringsskedet kan beakta ändringar i transaktionen. Ett orosmoment är att rapportering i realtid ökar antalet fel, korrigeringar och begäranden om utredning. Å andra sidan förstår man myndigheternas behov av att få uppgifter mer i realtid och i strukturerad form för att förbättra myndighetsprocesserna och minska företagens behov av att uträtta ärenden.

I utlåtandena betonas behovet av tydliga förfaranden för korrigering av fel och säkerställande av uppgifternas riktighet. I fråga om påföljdssystemet lyfter utlåtandena fram förutsägbarhet, tydlighet och proportionalitet. Sanktioner anses inte vara motiverade i situationer där felet inte påverkar skattebeloppet eller är kopplat till utrymme för tolkning. Dessutom föreslås lindrigare påföljdspraxis i det inledande skedet av införandet samt att det nya systemet inte får leda till en betydande ökning av begäranden om utredning eller övervakning utan motsvarande mervärde.

I flera utlåtanden betonas behovet av heltäckande och lättillgängliga stöd- och rådgivningstjänster. De bör riktas särskilt till små och medelstora företag, små aktörer och firmaföretagare. Samtidigt lyfter remissinstanserna fram att reformen höjer kompetenskraven, särskilt i fråga om införandet av tekniska gränssnitt och standarder, vilket ökar risken för brist på kompetent personal.

I utlåtandena betonas också betydelsen av tydliga, detaljerade anvisningar och dokumentation som fås i tid. I synnerhet en transparent beskrivning av tekniska specifikationer, gränssnitt, datainnehåll och åtkomsträttigheter till uppgifter anses vara nödvändig för att införandet av systemet ska kunna genomföras på ett enhetligt och kontrollerat sätt.

4.2 Dataflöden

Remissinstansernas synpunkter på dataflödena i det centraliserade dataförmedlingssystemet är delvis positiva. Utlåtandena innehåller dock reserveringar särskilt i fråga om datainnehållets omfattning, genomförandesättet, kostnaderna och konsekvenserna för företagens administrativa börda.

Flera remissinstanser anser i princip att en modell där de centrala dataflödena består av bokföringsuppgifter, uppgifter som kompletterar bokföringen samt uppgifter om nätfakturor är motiverad. Kombinationen av dessa anses utgöra en logisk grund för automatiseringen av rapporteringen och uppfyllandet av myndigheternas behov av uppgifter. Strukturerade och standardiserade uppgifter ses som en central förutsättning för att förbättra uppgifternas kvalitet, utnyttja automation samt effektivera uppgiftsutbytet mellan myndigheterna. Samtidigt betonas i utlåtandena att en omfattande standardisering och harmonisering är utmanande i den nuvarande verksamhetsmiljön. I synnerhet ofullständiga tekniska definitioner och osäkerheter i anslutning till valet av standarder försvårar planeringen av genomförandet och ökar kostnadsriskerna. Även användningen av flera parallella standarder och anpassningen av befintliga system till standardernas krav ses som en central utmaning. I utlåtandena framförs att standardiseringen bör grunda sig på branschoberoende och internationellt kompatibla lösningar som används i stor utsträckning. Användning av europeiska standarder, särskilt vid nätfakturering, anses vara ändamålsenligt. Särskild uppmärksamhet fästs vid olika beredskap hos små och medelstora företag och internationella koncerner. Övergången till strukturerade uppgifter och nya standarder kan medföra en förhållandevis större belastning för små aktörer än för stora aktörer. Å andra sidan är utmaningarna för stora och internationella företag särskilt förknippade med samordning av komplicerade systemhelheter och samtidig efterlevnad av flera regelverk.

I utlåtandena betonas principen om uppgiftsminimering samt att de uppgifter som ska rapporteras endast ska begränsas till uppgifter som är nödvändiga med tanke på myndigheternas lagstadgade uppgifter. Flera remissinstanser uttrycker oro över en gradvis utvidgning av uppgiftsinnehållet utan tydliga lagstiftningsmässiga gränser samt över att uppgifter skulle samlas

in för säkerhets skull utan ett motiverat användningsändamål. I utlåtandena framförs också att dataflödenas omfattning och detaljrikedom eventuellt ökar företagens anmälningsskyldigheter och administrativa börda.

I fråga om mikro- och småföretag framförs att mer detaljerad rapportering kan öka kostnaderna och arbetsmängden. Likaså konstateras att de framförda kraven kan förutsätta ändringar i företagens kontoplaner. Å andra sidan framförs att små och medelstora företags kontoplaner till betydande del grundar sig på kontoplaner som etablerats på marknaden och att nödvändiga ändringar kan göras centraliserat.

I flera utlåtanden betonas att olika uppgiftsanvändare borde identifieras i större utsträckning redan i planeringsskedet och att rätten att få information borde definieras tydligt. Möjligheter att använda dataflödena ses bland annat i myndighetstillsynen, statistikproduktion, finansieringsbeslut, forskningsverksamhet samt verkställandet av den sociala tryggheten och försäkringar. Ett alternativ som föreslås är att företagen själva skulle kunna ge tillstånd att använda sina uppgifter. Till exempel banker eller kapitalinvesterare skulle kunna använda företagsspecifika uppgifter för finansieringsbeslut och kunduppföljning om man vill göra det möjligt. Finansieringsrundor är arbetsdryga för företag. Materialet skulle vara särskilt värdefullt för forskare. Å andra sidan skulle man kunna använda mer realtidsanpassade uppgifter när man utarbetar ekonomiska prognoser. Utöver dessa bör även andra behov av uppgifter lyftas fram, eftersom mer omfattande samhälleliga fördelar skulle kunna göra arrangemanget mer lönsamt. Samtidigt betonas dock att utvidgningen av användningsändamålen måste bedömas noggrant och separat för att undvika att den administrativa bördan ökar och användningsändamålen utvidgas okontrollerat.

4.3 Konsekvenser

Remissinstanserna identifierar potentiella fördelar med att utveckla ett centraliserat dataförmedlingssystem, men framförde samtidigt förbehåll i anslutning till reformens konsekvenser, kostnader och risker. Enligt utlåtandena måste man precisera kostnads- och konsekvensbedömningen och bedöma hur kostnaderna och fördelarna fördelas mellan olika aktörer samt säkerställa att reformen är förenlig med proportionalitetsprincipen och även ger företagen ett konkret och påvisbart mervärde.

En del av remissinstanserna anser att reformen i bästa fall kan effektivera myndighetsverksamheten. Som centrala fördelar identifieras ökad automation samt användning av strukturerade och realtidsnära uppgifter. Dessutom bedöms reformen minska dubbel rapportering, förbättra uppgifternas kvalitet och minska felen samt effektivera bekämpningen av grå ekonomi. I en del av utlåtandena framförs också eventuella positiva konsekvenser för tillgången till finansiering, utnyttjandet av analytik bland annat för prognostiseringen av ekonomin samt på lång sikt för förverkligandet av principen om ett enda serviceställe.

Flera remissinstanser fäster också uppmärksamhet vid att det exakta innehållet i dataflödena, hur detaljerade uppgifterna är och rapporteringsskyldighetens omfattning till centrala delar ännu inte har fastställts. På grund av att utredningen är ofullständig är det för tidigt att närmare analysera och bedöma konkreta förslag.

Remissinstanserna lyfter fram att utredningen inte ger en tydlig bild av hur lösningen med en centraliserad dataförmedling konkret kommer att lätta på företagens administrativa börda och vad förändringen i praktiken innebär för företaget. Som påpekande framförs att reformen däremot kan öka företagens administrativa börda, särskilt i början av införandet och för små aktörer. Detta skulle bero på systemändringar, kostnader och förändrade verksamhetssätt. Ett orosmoment är att reformen, utan ändringar i lagstiftningen och avgränsning av datainnehållet, inte minskar den administrativa bördan, utan kan öka den åtminstone på kort och medellång sikt.

Utlåtandena lyfter fram osäkerheten kring kostnaderna. Enligt flera aktörer är kostnadskalkylerna ännu ofullständiga och företagens investeringsbehov har inte bedömts tillräckligt noggrant. Systemändringar, integrationer, utbildning och förnyade processer kan utgöra en betydande kostnadspost särskilt för företag.

4.4 Fasindelning, beroenden och tidtabell

I utlåtandena framförs ett behov av att granska reformen som en helhet i förhållande till dess beroenden, tidtabell, omfattning och förutsättningar för fortsatt utveckling. En del av remissinstanserna önskar att man i det fortsatta arbetet beaktar samordningen med annan reglering på nationell nivå och EU-nivå. I synnerhet begränsningarna som följer av värdepappersmarknadslagstiftningen utgör ett betydande ramvillkor. Dessutom framförs behovet av att i större utsträckning bedöma behovet av att ändra bokförings-, revisions- och skattelagstiftningen.

I utlåtandena framförs också reformens koppling till en omfattande reglerings- och utvecklingsmiljö. De sammantagna effekterna av de projekt som pågår samtidigt, såsom ViDA-regleringen och andra digitaliseringsreformer, bör bedömas i det fortsatta arbetet. Dessutom framförs behovet av att beakta befintliga register och datasystem samt bedöma möjligheterna att eliminera överlappningar.

I utlåtandena betonas betydelsen av ett stegvist framskridande, tillräckligt långa övergångstider samt en realistisk och flexibel tidtabell. Det betonas särskilt att strukturer som stöder ibruktagandet, såsom testmöjligheter och anvisningar och stöd, ska vara tillgängliga på förhand och i tillräckligt god tid.

Dessutom lyfter utlåtandena fram lösningens skalbarhet och långsiktig planering. Systemet ska kunna utvidgas till olika användningsändamål och anpassas till en föränderlig reglerings- och verksamhetsmiljö utan betydande tilläggskostnader. En förutsättning för detta är flexibla tekniska lösningar och möjligheten att även beakta framtida behov av att använda uppgifter.

5 BEDÖMNINGAR AV BEREDNINGSPROJEKTET OCH SLUTSATSER

Skatteförvaltningens beredningsprojekt preciserar den föreslagna lösningen utifrån remissvaren som en del av sitt fortsatta arbete under 2026 och 2027. Målet med dokumentationen är att stödja statsrådets prövning av genomförandet av reformen av myndighetsrapporteringen om ekonomiuppgifter. I remissvaren framkom flera frågor som ska utredas vidare och som Skatteförvaltningens beredningsprojekt utreder i samarbete med intressentgrupperna.

I följande underkapitel finns bedömningar i Skatteförvaltningens beredningsprojekt och slutsatser gällande centrala frågor.

5.1 Anmälan

Hanteringen av mängden uppgifter som ska rapporteras, minimeringsprincipen och användningsändamålen förutsätter samordning. Behovet av reglering och åläggande av ansvaret för uppgiften på en myndighet som förs fram i utredningen grundar sig på att lösningen på detta sätt skulle vara innehållsmässigt och funktionellt begränsad, varvid man i olika praktiska situationer och förändringar i verksamhetsmiljön alltid kan ta ställning till lösningen av nya krav. På så sätt skulle myndigheternas nya krav på de anmälningsskyldiga vara under kontroll och samordnade på ett övergripande sätt, och splittrade reformer skulle inte leda till en ökning av den administrativa bördan eller undergräva engångsprincipen. Även informationsledningen skulle vara mer systematisk och logisk på samhällsnivå. Det är nödvändigt att ha en tydlig ansvarsfördelning mellan olika myndigheter för att det inte ska uppstå parallella förfaranden i och med förändringarna och så att en situation som tagits under kontroll vid utvecklingstillfället inte ska lösas upp eller undergrävas okontrollerat.

I utlåtandena framfördes också observationer om detaljer i anslutning till anmälandet. En del av remissinstanserna framförde i sina utlåtanden att anmälandet skulle grunda sig på frivillighet. Det

planerade centraliserade dataförmedlingssystemet är avsett som ett verktyg för att uppfylla de lagstadgade anmälningsskyldigheterna och syftet med reformen är inte att göra anmälningens förpliktande karaktär frivillig. Till den del det är fråga om en rapporteringsskyldighet som grundar sig på lagstiftning, såsom inkomstskatte- eller momsdeklaration, är anmälan förpliktande oberoende av det tekniska genomförandesättet. Å andra sidan föreslås i utredningen ingen mer förpliktande lagstiftning om e-tjänster än vad som föreskrivs på andra ställen i lagstiftningen. I reformen skulle man inte heller ingripa i företagets sätt att ordna sin bokföring.

I en del av utlåtandena framfördes oro över att rapporteringen av uppgifter blir mer realtidsnära. ViDA-direktivet innehåller bestämmelser om tidsfrister för rapportering av nätfakturor. I utredningen föreslogs inga ändringar i tidsfristerna för bokföringen eller uppgifter som kompletterar bokföringen, utan fastställandet av dem skulle fortfarande grunda sig på skyldigheter från annat håll i lagstiftningen, dvs. tidsfristerna för moms- och inkomstskattedeklarationen. I det fortsatta arbetet måste rapporteringsförfarandet för bokföringens uppgifter på kontonivå utredas ytterligare tillsammans med intressentgrupperna.

Enligt utredningen skulle man med momsdeklarationen inte heller i fortsättningen rapportera försäljningar och kostnader som inte omfattas av mervärdesskattelagstiftningens tillämpningsområde eller sådana skattefria försäljningar för vilka man inte har avdragsrätt från mervärdesskatten på anskaffningar. Om sådana uppgifter ska anmälas på basis av någon annan anmälningsskyldighet eller något annat användningsändamål, har Skatteförvaltningen i egenskap av uppgiftsanvändare inte rätt att inom ramen för gällande rätt att få information få ifrågavarande uppgifter i momsdeklarationen.

Tolkningen i utlåtandena, enligt vilken uppgifterna om mervärdesbeskattningen i den föreslagna modellen automatiskt skulle överföras från nätfakturorna utan separat prövning, motsvarar inte de centrala verksamhetsprinciperna i utredningen. I utredningen presenteras inga ändringar i nätfakturans datainnehåll. Fastställandet av momsbehandlingen förutsätter i många fall en bedömning från fall till fall och det är inte möjligt att till alla delar dra slutsatser om rätt skattebehandling utifrån fakturauppgifterna. Fakturaanteckningarna bestämmer således inte ensamma till exempel avdragsrätten, som grundar sig på anskaffningens användningsändamål och den bokföringsskyldiges separata prövning. Nätfakturorna täcker inte heller hela omfattningen av de uppgifter som behövs i mervärdesbeskattningen, eftersom de inte innehåller uppgifter om kort- eller kontanthandel. Rapporteringen av nätfakturor i realtid gäller gränsöverskridande EU-försäljningar och -inköp som deklareras i den nuvarande sammandragsdeklarationen för moms. Medlemsstaterna har möjlighet att utesluta inköp från rapporteringen. Rapporteringen kan på basis av finansministeriets utredning och ett separat politiskt beslut utvidgas till att även gälla inhemska transaktioner.

Fakturan fungerar som affärstransaktionens verifikation, medan anteckningarna i bokföringen grundar sig på den bokföringsskyldiges avgöranden. De i utredningen presenterade bokföringens dataflöden och dataflödena i anslutning till nätfakturor är separata till sin karaktär och betjänar olika användningsändamål, och den presenterade tolkningen av att bokföringsuppgifterna ingår i fakturauppgifterna motsvarar inte de grundläggande utgångspunkterna i den föreslagna modellen.

5.2 Genomförande av reformen och olika genomförandealternativ

I en del av utlåtandena framförs observationer om alternativa genomförandesätt, såsom effektivering av uppgiftsutbytet mellan myndigheterna samt användning av befintliga infrastrukturer, såsom informationsleden.

I Finland sker mycket uppgiftsutbyte mellan myndigheterna. Den nuvarande verksamhetsmodellen utgår dock mycket från myndigheterna, eftersom varje aktör självständigt definierar sitt behov av uppgifter. Detta har lett till differentierat datainnehåll, strukturer och rapporteringspraxis samt ur företagens synvinkel dubbel rapportering i olika kanaler. Enbart ett effektivare uppgiftsutbyte eliminerar inte detta strukturella problem, utan upprätthåller en decentraliserad dataproduktion för olika användningsändamål.

Användningen av informationsleden som lyfts fram i utlåtandena gäller i första hand utvecklingen av uppgiftsutbytet mellan myndigheterna. Informationsleden löser dock inte som sådan de strukturella problem som är förknippade med fragmenteringen och överlappningarna i rapporteringen. Även om det gör det möjligt att överföra uppgifter mellan olika system, enhetligar det inte i sig datainnehållet och minskar inte heller företagens separata rapporteringsskyldigheter.

Den föreslagna reformen riktar sig till en strukturell harmonisering av uppgifterna och effektivering av användningen med hjälp av semantisk standardisering, varvid uppgifterna lämpar sig för myndigheternas samanvändning. Detta förutsätter också ändringar i strukturerna för de uppgifter som företag producerar. Förnyade anmälningskanaler gör det möjligt att lämna uppgifter centraliserat. Reformen samlar den semantiska standardiseringen och den tekniska rapporteringslösningen till en enhetlig helhet. Detta förverkligar engångsprincipen och principen om ett enda serviceställe, vars mål är att minska dubbel rapportering och förbättra verksamhetens effektivitet. Dessa mål uppnås inte enbart genom att utveckla de nuvarande lösningarna för uppgiftsutbyte, utan de förutsätter en ändring av verksamhetsmodellen, där produktionen, förmedlingen och användningen av uppgifterna integreras tätare än tidigare till en enhetlig helhet.

5.3 Småföretagens beredskap för reformen

Småföretagens beredskap att använda nya tekniska lösningar är en central faktor för att reformen ska vara godtagbar och genomförbar i praktiken. I planeringen beaktas olika aktörers utgångspunkter och det säkerställs att reformen inte orsakar oskäliga tilläggskrav eller tilläggskostnader.

Den planerade rapporteringsmodellen kan förenkla anmälan i synnerhet för små företag, eftersom rapporteringen skulle grunda sig direkt på bokföringsuppgifterna och kontostrukturen. Detta skulle minska behovet av att tolka detaljerade krav på separata blanketter och lätta på den administrativa bördan. Dessutom skulle modellen stöda lättare kompetenskrav, eftersom företaget inte skulle behöva hantera olika myndigheters separata blanketter och ifyllnadsanvisningar för dem.

Reformen skulle inte förplikta företagen att ta i bruk mer omfattande elektroniska ekonomiförvaltnings- eller rapporteringslösningar. Beslut om nivån på digitaliseringen av ekonomiförvaltningen skulle fortfarande fattas av företaget. Målet är att öka den frivilliga användningen av digitala tjänster genom att erbjuda företag smidigare och effektivare lösningar för uträttande av ärenden.

6 ÄNDRINGAR OCH FORTSATTA UTREDNINGAR SOM GÖRS PÅ BASIS AV UTLÅTANDENA

Beredningsprojektet har behandlat alla utlåtanden och inlett behandlingen av de frågor som ska utredas vidare. I följande underkapitel beskrivs de fortsatta utredningar som redan inletts under våren 2026.

Skatteförvaltningen genomför utredningsarbetet i samutveckling med intressentgrupperna. Man kan anmäla sig till samutvecklingen genom att skicka sina kontaktuppgifter per e-post till adressen virta(a)vero.fi.

6.1 Fortsatt arbete med reformens tidtabell och fasindelning

Skatteförvaltningens beredningsprojekt har inlett ett utredningsarbete vars mål är att precisera tidtabellen och fasindelningen för genomförandet av reformen. Målet är att skapa en kontrollerad färdplan som stöder ett lyckat genomförande av reformen.

Tidtabellen påverkas i hög grad av regleringen på EU-nivå, i synnerhet av ViDA-direktivets krav på rapportering av nätfakturauppgifter från och med 1.7.2030. För att det centraliserade dataförmedlingssystemet ska kunna fungera som en teknisk lösning för rapporteringsskyldigheten i fråga måste lagstiftningen om systemet och det tekniska genomförandet vara klara före nämnda tidpunkt. Det är viktigt att lagstiftningen färdigställs i tillräckligt god tid innan det tekniska genomförandet inleds för att nödvändiga systemändringar ska kunna planeras och genomföras på ett kontrollerat sätt. Eftersom reformen också förutsätter ändringar i företagens datasystem måste en tillräcklig övergångstid reserveras för genomförandet, testningen och införandet. Som stöd för detta har Skatteförvaltningens beredningsprojekt inlett en utredning riktad till programvaruleverantörer och företag. Syftet med utredningen är att bedöma en realistisk tidtabell för genomförandet av ändringarna.

Dessutom utarbetar beredningsprojektet ett förslag till fasindelning av reformen. Förslaget grundar sig på de givna utlåtandena och fortsatta utredningar som bereds i nära samarbete med intressentgrupperna. Målet är att bilda en helhet som på ett balanserat sätt beaktar lagstiftningsmässiga och tekniska ramvillkor, företagens beredskap samt de övergångstider som ett kontrollerat införande förutsätter.

6.2 Precisering av detaljerna i anmälan

I utlåtandena framkom flera detaljer i anmälan som är viktiga med tanke på den fortsatta utredningen och för att precisera dem krävs fortsatt beredning i samarbete med olika intressentgrupper. Det centrala målet med remissrundan var att identifiera specialfrågor i synnerhet i anslutning till olika aktörsgrupper och användningsfall, och till denna del producerade rundan rikligt med nyttigt material. En noggrannare analys av dessa observationer och preciseringen av definitionerna framskrider som en del av den fortsatta beredningen.

Under våren 2026 har Skatteförvaltningens beredningsprojekt inlett flera samarbetshelheter med olika aktörer för att olika situationer och branschspecifika särdrag i anslutning till anmälan ska kunna granskas mer ingående. Även mängden information som ska rapporteras och den föreslagna verksamhetsmodellen bedöms och preciseras tillsammans med olika aktörer.

I beredningen fästs dessutom uppmärksamhet vid att identifierade specialsituationer kan beaktas som tydligt definierade verksamhetsmodeller och anvisningar, vilket förbättrar reformens användbarhet och förutsägbarhet i det praktiska genomförandet.

6.3 Mer omfattande granskning av uppgifternas användningsändamål

För att principen om ett enda serviceställe och engångsprincipen ska förverkligas fullt ut krävs fortfarande utvecklingsåtgärder, i synnerhet i fråga om antalet uppgiftsanvändare och omfattningen av uppgifternas användningsändamål. Därför har man identifierat ett behov av att utvidga granskningen så att reformens konsekvenser och fördelar kan bedömas mångsidigare ur olika intressentgruppers perspektiv.

Skatteförvaltningens beredningsprojekt har inlett ett mer omfattande utredningsarbete om uppgiftsanvändarnas användningsändamål och behov av uppgifter. Efter remissrundan har samarbetet intensifierats med centrala myndighetsaktörer och gemensamma utredningar har inletts bland annat med FPA, aktörer inom pensionsbranschen, Inkomstregisterenheten och Enheten för utredning av grå ekonomi. Dessutom har beredningsprojektet inlett en fortsatt utredning för att identifiera flera potentiella uppgiftsanvändare och kartlägga deras behov av uppgifter. Målet är att under 2026 skapa en mer heltäckande helhetsbild av möjligheterna att använda uppgifterna samt identifiera nya användningsändamål för företagens ekonomiuppgifter. Samtidigt skapas förutsättningar för mer omfattande samhälleliga fördelar.

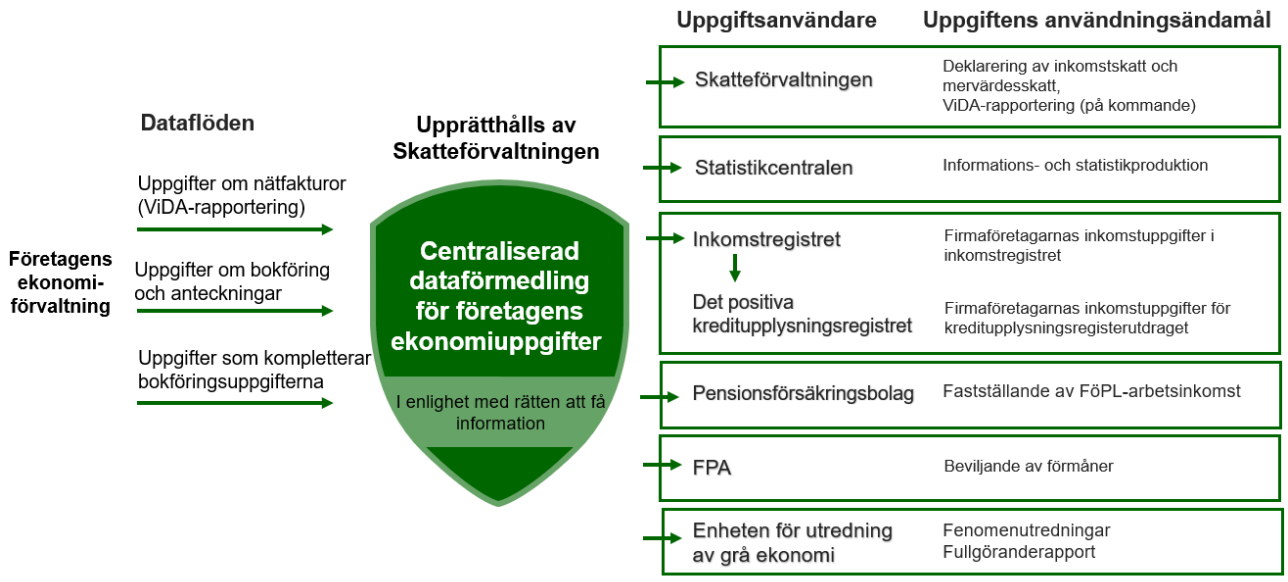

Bild 1: Konceptbild som uppdaterats våren 2026

6.4 Bedömning av konsekvenserna

Beredningsprojektet instämmer i remissinstansernas åsikt om att konsekvensbedömningen ännu var ofullständig i utlåtandeskedet. Detta har identifierats som en del av beredningsprocessens normala framskridande, där en noggrannare bedömning av konsekvenserna är möjlig först efter att de centrala definitionerna har preciserats och reformens omfattning har fastställts med tillräcklig noggrannhet.

Konsekvensbedömningen genomförs i enlighet med statsrådets anvisningar både kvalitativt och kvantitativt i den omfattning som lagberedningen förutsätter. I utvärderingen granskas bland annat reformens konsekvenser för företag, myndigheter, den offentliga ekonomin och datasystemen på ett heltäckande sätt. Dessutom säkerställs ändamålsenligheten i konsekvensbedömningen genom ett bedömningsförfarande enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I anslutning till detta har beredningsprojektet bett finansministeriet om ett utlåtande enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen som stöd för bedömningen.

I den fortsatta beredningen är det ändamålsenligt att fördjupa konsekvensbedömningen särskilt i fråga om konsekvenserna för företagen, kostnaderna för genomförandet samt beroenden i anslutning till tidtabellen för införandet. På så sätt säkerställer man att det som stöd för beslutsfattandet finns en tillräckligt noggrann och tillförlitlig helhetsbild av reformens konsekvenser.

Innan man övergår till genomförandefasen är det dessutom motiverat att genomföra en oberoende utredning av genomförbarheten som görs av en utomstående aktör. En sådan utredning stöder riskhanteringen och säkerställer att den planerade lösningen är tekniskt, funktionellt och ekonomiskt genomförbar samt kompatibel med befintliga system och verksamhetsmiljöer.